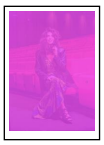
interpress
ALEM
HAFTALIK ULUSAL DERGİ
İSTANBUL
MAGAZİN
Yayın Tarihi : 26.11.2025
Sayfa : 56
Medya Tiraj : 14600
StxCm : 1454,19

Göçebe ruh

New York seyircisinin ilgiyle izlediği "HardLove" tiyatro oyunu ile başarılı bir performansa imza atan Miray Beşli Çapa, özgür ruhlu göçebe bir ruh. Edinburgh Fringe Festivali'nde de yeteneklerini sergileyen oyuncu; hayata bakışı, tavrı ve tarzıyla bambaşka bir noktadan oyunculuk sanatına kendi dokunuşlarını katıyor.

Filiz ŞEREF KULU - filiz.seref@alem.com.tr / Fotoğraflar: Ertan DEMİRBİLEK

Hayat boyu çocuksu ruhumu ve çocuk kalbimi korudum" diyor aktris Miray Beşli Çapa. Bu özelliğini biraz da oyunculuk yapmasına borçlu. Göçebe ruhunun izleri de aslında oyunculuktan yansıma yapıyor: "Şu anda sürekli yer değiştiriyorum. Oyuncu olmasaydım ruhumla bu kadar iletişimde olmazdım." İzmirli, özgür ruhlu bu genç kadın, uluslararası ilişkiler eğitimi aldıktan sonra kendine tiyatro ile farklı bir yol çizmiş. Şimdi Türkiye'den Amerika'ya uzanan bir hayat sahnesinde, kendi kurallarına göre yazıp oynuyor.

Amerika'da tiyatro sahnesine uzanan yol baştan itibaren nasıl örüldü? Tiyatro ve oyunculuk hikayeni başından sonuna birkaç cümleyle nasıl öyküleştirirsin?
İnsan ruhunun derinliği ve ne kadar komplike oluşu her zaman benim için çok cazibeliydi. Oyunculuk da insan ruhuyla, psikolojisiyle uğraşmanın, derinlere dalmanın ve zaten içimizde olan birçok karakteri deneyimlemenin en güzel ve en derin yolu... Çocukluğumdan beri rol yapmayı çok severdim. Daha sonra New York'a gidip Actors Studio Drama School'da üç sene tiyatro ve oyunculuk üstüne MFA yani yükses lisans yapınca bu iş benim vazgeçemediğim bir şeye dönüştü. New York'ta çok fazla bağlantım ve arkadaşlarım var. Orası da benim için ikinci ev oldu. Sonra her şey kendiliğinden doğal akışında gelişti.

Uluslararası ilişkiler eğitimi aldıktan sonra tiyatroya yönelmek nasıl bir içgüdüydü?
Çok klasik bir cevap ama ben hep tiyatro okumak ve yapmak istemiştim. Uluslararası ilişkiler çok rahat okuduğum bir bölümdü ve mezun olduktan sonra aslında profesyonel olarak yapmak istediğim şeyin bu olmadığına emindim. İçgüdülerimi her zaman dinlerim ve o noktada da dinledim. New York'a gidip baştan üniversite okudum. New York'ta üç sene tiyatro üstüne yüksek lisans yapmak ve oradaki deneyimin tamamı hayatta yaptığım en iyi şeylerden biriydi.

Oyunculuk adımlarını atarken daha çok cesur mu, şanslı mı yoksa azimli miydin? Bugün Soho Playhouse New York'ta sahnede olmanın sence hangi karakter özelliğinle bağlantısı var?
Hep içgüdülerimle hareket ederim. Genel olarak da hayatta şanslı bir insanım; bunun için şükrediyorum ve değerini biliyorum. Ama New York'ta şu an oyun yapıyor olmam sanırım biraz cesaretle ilgili. Mantıklı düşünmedim, sadece sezgilerimi dinledim ve oynamaya başladım.

"HardLove" oyunu senin için ne ifade ediyor?
Benim için çok önemli bir proje. Amerikan-Türk ortak yapımı bir iş. HardLove'ı Actors Studio Drama School'da öğrenci olduğum dönemden arkadaşım Cihangir Duman yönetiyor. Cihangir şu anda Actors Studio Drama School'un genel başkanı ve orada düzenli olarak yönetmenlik dersleri veriyor. Çok zeki ve yetenekli biri. Karşımda ise yine Actors Studio Drama School mezunu Amerikalı oyuncu Chandler Stephenson var. Cihangir bizi audition, yani seçmeler yoluyla bir araya getirdi ve çok iyi oldu. Bu projenin yapımını Rue De Pera Films'in ortak kurucuları ve yapımcıları Aylin Çobanoğlu ile Ayça Çobanoğlu üstlendi. Aylin çok vizyoner ve zeki biri. Harika bir ekiple çalışıyorum, bu açıdan kendimi çok şanslı hissediyorum. Oyunu Türkçe olarak Anıl Can Beydilli yazdı ve şu an İstanbul'da Türkçe olarak sahneleniyor. Oyunu izlediğimde, "Bu oyun New York'ta da harika olur" diye düşündüm. Seyhan Musaoğlu isimli bir arkadaşımla izlemiştik; onun da projede büyük emeği var. Seyhan grafik tasarımcımız, aynı zamanda sanatçı; Edinburgh Fringe'de yürütücü yapımcılık yaptı. O gün Seyhan'a "Aslında bu oyun Amerika'da müthiş olmaz mı?" dedim ve bu cümleden altı ay sonra HardLove, Amerikan izleyicisi için uyarlanmış haliyle Soho Playhouse'da sahnelenmeye başladı. New York seyircisi oyuna bayıldı. İnanılmaz güzel geri dönüşler aldık. Mayıs ve Haziran aylarında oyunu kapalı gişe oynadık. Hatta oyun o kadar ilgi gördü ki, Haziran ayında gösterimleri uzattık. Amerikalılar oyunu beklentimizin üzerinde sevdi diyebilirim.

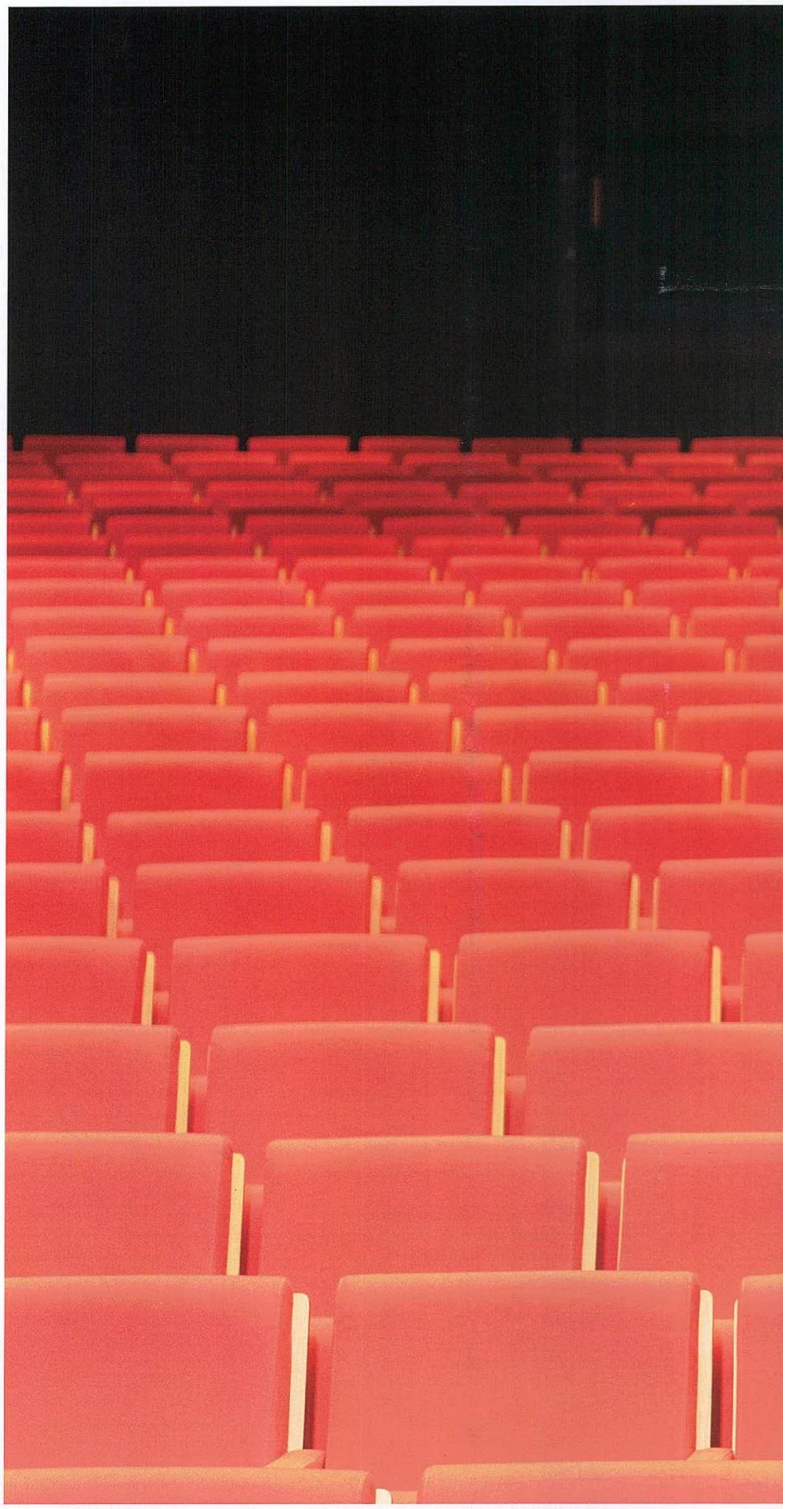
Oyun, dünyanın en büyük sanat festivallerinden biri olan Edinburgh Fringe Festivali'nde de sahnelendi. Süreçten bahseder misin biraz? Peki bu uluslararası deneyim sana neler kazandırdı?
"İyi ki yapmışız" dediğim bir deneyim oldu. İskoçya, Edinburgh, Ağustos ayında bile inanılmaz soğuktu; açıkçası donduk. Ağustos'ta polar montla gezmek benim için bir ilkti. Çok yaratıcı sanatçılarla ve dünyanın her yerinden gelen tiyatro ekipleriyle tanıştık. Çok yetenekli oyuncuların performanslarını izledik. Chandler ile birlikte oyunu 16 kez üst üste, her gece Greenside Ivy ve Lime stüdyolarında sahneledik. Oyun her gece gelişti ve büyüdü. Her gece sahneye çıkmak, oyunu yeniden yaratmak ve yaşamak müthiş bir deneyimdi. Seyirciden ve Edinburgh'daki tiyatro eleştirmenlerinden çok güzel yorumlar aldık. Bu da bizi mutlu etti ve New York'a dönüp oyunu tekrar sahnelememiz için cesaret verdi.

Yabancı bir ülkede, ana dilin olmayan bir lisan ile tiyatro oyunu sahnelemenin en keyifli ve varsa zor yanları neler? Sohbet ederken "Amerika'da yaş sorulmaz, kaç gösteriyorsan onu oynarsın" dedin. Başka ne gibi detaylar oyunculukta sana motivasyon oluyor?
Dil değişince bence karakter de tabii otomatik olarak değişiyor; aurası, enerjisi ve duruşu değişiyor en başta. Bu bedene yansıyor. Bunlar kesin etkili evet ama benim için asıl önemli olan o karakteri anbean gerçekten yaşamak olduğu için, açıkçası ne dil konuştuğumun çok da önemi yok. Beni karakterin ruhuna ve iç dünyasına ulaşmak ilgilendiriyor. O yüzden İngilizce oyun oynamanın bir zorluğu yok. Zaten New York'ta okudum ve daha önce de New York'ta Off-Off Broadway oyunlarda sahneye çıktım. İngilizce

oyun oynamaya çok alışkınım. HardLove, yabancı bir kadınla Amerikalı bir erkeğin ilişkisini anlatıyor. Ben aksanlı olduğum için yabancı rollerde oynuyorum. Bundan da çok mutluyum. Oyuna gelip izleyen Türkler, "Uluslararası alanda bir Türk kadınının ilk defa bu şekilde gösterildiğini gördük" dediler. Çünkü bizde genelde yurt dışında Türkler, dram ve geleneksel rollerde oluyor. Bu oyundaki kadın karakter özgür ruhlu, cesur ve de Türkiye'de genelde ele alınan karakterlerden çok farklı bir duruşa sahip. Oyun kadın-erkek ilişkilerine daha farklı bir bakış sunuyor ve geleneksellik duvarını yıkıyor. Oyun bir kara komedi. Bir Türk kadını olarak daha değişik bir rolü uluslararası alanda oynamak beni çok motive ediyor. Ve evet, yaş konusu... Amerika'da kaç yaşında gösteriyorsanız ya da o karakterle özdeşleşebiliyorsanız o rolü size veriyorlar. Ama Türkiye'de ilk soru "Kaç yaşındasın?" ve gerçek yaşın dışındaki diğer yaşlara pek fırsat tanınmıyor. Bu da aslında oyuncuyu kısıtlıyor. Oyunculuk zamanla derinleşen, demlenen ve daha iyi algılanan bir şey. Yıllar geçtikçe her şey bir kıvama geliyor. Ama Türkiye'de genelde çok genç yaşlardaki oyunculara daha çok fırsat veriliyor ve belli bir yaştan sonra oyuncuların iş bulması zorlaşıyor. Bu açıdan Amerika'da iş yapmak özgürleştirici. Kafa yapıları kesinlikle bizim ülkemizden çok farklı. Yaş sınırlayıcı bir şey olmamalı, özgürleştirici bir şey olmalı. Ama şu da gerçek ki, oyunculuk yapmak her yerde hem çok zor hem de çok keyifli bir serüven. Her yerin artısı eksisi de farklı. Amerika'da oyunculuk yapmak iyi, Türkiye'de kötü gibi bir şey asla algılanmasın; o zaman kendimi çok yanlış ifade etmiş olurum. Her yerin çok fazla avantajı ve dezavantajı var. Ve bence dünyanın her yerinde bu mesleği yapmak dünyanın en zor işi. Göründüğünden ve algılandığından çok farklı bir yolculuk bu.

Oyundaki karakterin ChiChi, kaotik ve özgür ruhlu, sıra dışı yaşam enerjisiyle monoton hayatından sıkılmış, sadece düzen ve işi arasında sıkışıp kalmış Theodor'u tamamen merkezinden sarsıyor ve onu değişime zorluyor. Bu karakteri canlandırırken tamamen Chi misin, yoksa Miray'dan parçalar da taşıyor musun?

"Chi" aslında "yaşam enerjisi" demek ve karakterim ChiChi oyundaki yaşam enerjisi. Oynadığım her karakterde, hem o kurgu karakter hem Miray vardır. Hepsi benim ruhumdan çıkmış ve yaratılmış karakterler. ChiChi'nin şartlarındaki bir Miray nasıl olurdu diye yola çıkıyorum ilk olarak ve sonra yaratım süreci başlıyor. ChiChi bana çok büyük farkındalıklar katıyor, ben de ChiChi karakterini yaratırken ruhum ChiChi'ye katmanlar ekliyor ve karakteri derinleştiriyor. İkisi birbirini besliyor ve uyandırıyor aslında. Sahnede ikisi bir oluyor. Oyunculuğu bu yüzden seviyorum. Kendini ve diğer insanları derinden tanımakla ilgili şahane bir serüven. Sonu da yargısızlık. Tüm karakterler bizim içimizde; başka insanları yargılamak gereksiz. Herkesi aslında bulunduğu noktaya, şimdiye kadar yaşadığı olaylar ve yaşam koşulları getiriyor. Empati ve yargısızlık için müthiş bir farkındalık sunuyor oyunculuk. Her gece o sahneye çıktığımda da kesinlikle sahneye ve o gece oyunu izleyen izleyicilere kendi ruhumdan parçalar bırakıyorum. Bence işin güzel kısmı da kesinlikle bu.

interpress
ALEM
HAFTALIK ULUSAL DERGİ
İSTANBUL
MAGAZİN
Yayın Tarihi : 26.11.2025
Sayfa : 59
Medya Tiraj : 14600
StxCm : 1454,19

Bir rol bitip alkışlar durduğunda, sende o sessizlik nasıl yankılanıyor?
"Bu gece de yaptım" diyorum. Oynadım. Oldum. Değiştim, dönüştüm. Baştan yarattık. Şükrediyorum. O gece oyun bize göre iyi de geçse kötü de geçse ben şükrediyorum. O geceki oyunu ve duyguları onurlandırıyorum, kutsuyorum. İyi ya da kötü diye bir şey yok aslında, o da illüzyon. O gece sahnede gerçek bir hayat yaşandı ve bitti. Her türlü onurlandırılmayı hak ediyor. Sahnede yaşananlar çoğu zaman hayatın kendisinden gerçektir.

Sahnede seni kendi merkezinden sarsan bir an yaşadığın oldu mu hiç?
Oluyor, hep oluyor. Sağlıklı ölçülerde oluyor bu ve o yüzden de oyunculuğu seviyorum. Beni sarsıyor, uyandırıyor, dönüştürüyor. Bazen kendi hayatımla ilgili farkındalıklar getiriyor. Başka bir insanın (karakterin) hayatı kesinlikle beni merkezimden sarsıyor ama daha sonra daha güçlü bir şekilde kendi merkezime geri geliyorum.

Özgürlük senin için nedir? Sahnede olmak mı, sahneden inmek mi? Yoksa ikisi arasında bir yerde mi?
Özgürlük benim için kendin olmak, kendin olma cesaretini göstermek. Başkalarının fikir ve yargılarının seni hapsetmemesi özgürlük bence. Sahnede olmak, doğru kişilerle çalışıyorsam çok büyük özgürlük. Sahneden indiğimde de, hayatın içinde de özgürlük benim için çok önemli. Hayatta kendi gerçeğini yaşamaktan daha önemli ne var ki? Özgürlük ve kendi ruhuna sadık olarak kurulmuş bir hayat bence insana en çok tatmin verecek şey. Hiçbir statü ya da maddesel şey bunu geçemez. Hiçbir onaylanma ihtiyacı için özgürlükten vazgeçmeye değmez. Kendi gerçeğini yaşamayan insanın sonunda yaşayacağı şey bence "iç ölümü"dür.

Oyunculuk yapmasaydın, seni bugün sen yapan hangi özelliğin olmazdı?
Nomad, hippi gibi göçebe yaşamazdım. Şu anda sürekli yer değiştiriyorum. Ruhumla bu kadar iletişimde olmazdım. Hayat boyu çocuksu ruhumu ve çocuk kalbimi korudum. Bana yaşam enerjisi veriyor, beni heyecanlandırıyor. Oyunculuk bana bunları sağladı. Toplumun dayattığı kuralların birçoğuna çocukluğumdan beri isyanım vardı. Oyunculuk bu isyanın hiç bitmemesini sağlıyor. Her oyunda, her karakterde bir başkaldırı ve "normal" kabul edilene bir sorgulama var. "Rebel" olmayı hiç bırakmadım. İçimde hep bir ateş yandı, hâlâ yanıyor. Oyunculuk yapmasaydım belki daha çok "büyürdüm", belki daha ehlileşirdim. Oyun oynamak çocuk ruhumu korumamı sağlıyor. Hassasiyetimle ve kırılganlığımla temas etmemi sağlıyor. Sertleşmiyorum. Naif, saf yanımı besliyorum. Saflık bence oyuncunun ışığı.

Eminim sanatın farklı kollarına da uzanıyorsundur ve ilgin vardır...
Sanatın tüm dallarına bayılıyorum. Hepsi duyguların ve ruhun ifade edilişi bence; sadece formatları farklı.

Sanat senin için bir ifade biçimi mi, bir kaçış mı, yoksa bir yüzleşme mi?
Bir yüzleşme ve ifade biçimi diyebilirim. Oynadığım tüm karakterler beni kendi gerçeğimle yüzleştiriyor.

Bugüne dek izleyip çok sevdiğin, etkisinde kaldığın, seni büyüleyen tiyatro oyunu hangisi oldu?
Çok fazla var ama en son Edinburgh'da Edinburgh Fringe Festivali'nde "The Nature of Forgetting" diye bir oyun izledik. Sözsüz bir oyundu. Unutmakla ilgiliydi. İngiliz bir fiziksel tiyatro grubunun oyunuydu. Bedenle yapılan bir şiirdi adeta. Oyuncular bedenleriyle var olarak ve hareket ederek bize şiir yazdılar sanki. Çok sıra dışı ve etkileyiciydi. Bir parça sanat eseriydi.

Son izlediğin oyun hangisi?
Edinburgh'da Los Angeles'tan gelmiş bir tiyatro grubunun "Role Play" isimli oyununu izledim en son. Tek kişilik bir oyundu, oyuncu Cameron çok başarılıydı. Şimdi tekrar Los Angeles'ta oynamaya devam edecekler. Gerçekten etkileyiciydi.

Shakespeare, Çehov, Haldun Taner ya da Hamlet, Nina, Vladimir... Tiyatro tarihinden mihenk taşı bir yazar ya da bir karakter ile akşam yemeği yeme şansın olsaydı, kimi seçerdin?
Anton Çehov diyebilirim buna. Bütün oyunlarını çok severek okudum ve izledim. Hayranıyım. İnsanların zaman geçtikçe ve içinde bulunduğu şartlarda, toplumun dayatmalarıyla yaşarken nasıl "iç ölümüne" uğradığını o kadar ustalıkla gösteriyor ki. Bir de bu kadar dramatik şeyleri aslında bir komedi gibi anlatıyor. İnanılmaz farkındalıklı bir yazar. Çok özel birisi. İnsanı ve insan ilişkilerini ne kadar gerçek gösteriyor bize. Klasik yazarlardan en çok onun yazdığı metinlerle bağ kurabiliyorum sanırım. Enteresan ki, hiçbir yazdığı karakteri de henüz oynamadım.

Profiline yazacak olsan kendini beş kelimeyle nasıl anlatırsın?
Özgür ruhlu (ateş), dünya vatandaşı, adil, yargısız, geleneksellikten uzak ve bir de gezgin/göçebe ruhlu (hava). Sanırım altı oldu, pardon.

Modayla aran nasıl? Modaya dair seni en çok heyecanlandıran gelişme, trend, akım hangisi?
Tiyatrocuların pek modaya ilgisi yoktur. Bense modaya çok ilgi duyarım, hem de çocukluğumdan beri. Kıyafetler de bence bir kendini ifade biçimi. İnsan kendi ruhunu modayla da yansıtabilir ve giyinirken çok keyif alabilir. Bu da ayrı bir yolculuk. Renkli, değişik, iddialı kıyafetler giymekten çok küçük yaşlarımdan beri keyif alırım. Kıyafetlerle ve renklerle oynarım. Kadınların kendilerini en feminen hissettiği şekilde giyinmelerini desteklerim hep. Kıyafet konusunda tutuculuktan hoşlanmam. Herkesin özgürce, nasıl mutlu oluyorsa onu giymesini desteklerim. O "davete" uygun olup olmaması bile önemli değil. Önemli olan benim için o gün onu giymek istemiş olmam. Bir bahane bulurum ve istediğimi giyerim. Kıyafet konusunda cesur olduğumu söyleyebilirim. Hippi, bohem ve özgür tarzdaki kıyafetler de en sevdiklerim. Bir de markası benim için hiç önemli değildir. Kıyafette marka değil ruh arıyorum aslında. Sıra dışı olması, hikayesi önemlidir. Dünyanın değişik yerlerinden, gezdiğim yerlerden bulduğum, markasız ama otantik, orijinal parçaları çok alırım ve severek giyerim ya da kullanırım. Kim ne düşünür, bu buraya uygun mudur, bunları hiç düşünmem. Giyinirken kendi zevk almama ve hissettiğime odaklanırım. Bu da bir oyun.

Seni tekrar tekrar kendine çeken bir şehir var mı?
Bu benim için uzun zamandır New York oldu. Dünya şehri. Herkesin kendini özgürce ifade edebileceği bir alan açıyor çünkü. Brezilya, Rio'ya çok çekilirdim, geçen ay sonunda gitme fırsatını buldum. Çok vahşi bir yer.

Sıradan bir günün nasıl geçer?
Spor yaparım, sağlıklı beslenirim, ailem ve arkadaşlarımla olan ilişkilerime çok önem veririm, film izlerim, kitap okurum, oyun okurum, o an elimde ne iş varsa onunla ilgili çalışırım, hazırlanırım. Spor yapmak hayatımın önemli bir parçasıdır, hem bedenime hem de mentalime çok iyi geliyor. Sağlıklı yaşamı önemserim. Yeni projeler üretmek için girişimlerde bulunurum. Epey çalışkan biriyim. Küçükken okuldayken de hep öyleydim. Her gün çalışacak, kendime katacak bir şey bulurdum. Arkadaşlığa çok değer veririm, arkadaşlarımı hiç ihmal etmem. Arkadaş konusunda inanılmaz şanslıyım; bana kardeşim gibi destek olan, beni anlayan ve gören, gördüğü şeyi seven çok iyi dostlarım var. Buna şükrediyorum.

Şu sıralar seni heyecanlandıran yeni projeler var mı? Türkiye'de de seni izleyeceğiz değil mi?
Türkiye'de önümüzdeki yaz bir uzun metraj bağımsız film projem olacak. New York'ta 6 Kasım'da Soho Playhouse'da oyunumuz HardLove tekrar başladı. Edinburgh Fringe Festivali'ndeki başarısından sonra yine New York'ta oynanması planlandı. Her Perşembe ve Cuma oynuyoruz. Çok heyecanlıyım. HardLove oyunuyla Los Angeles ve Londra'da tur yapma ihtimallerimiz var. Londra'daki bir sahneden teklif aldık. Ayrıca New York'ta çekilmesi planlanan bir web series, internet kısa dizisinde oynayacağım. Şu an onun hazırlıkları yapılıyor. Umarım bir engel çıkmaz. Çok heyecanlıyım. Macera hiç bitmesin.

61